

Pan
Zbigniew Rau
Minister Spraw Zagranicznych

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo BPZZ.0220.3.2023/4, Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie przyjmowania poza kolejnością wniosków o wydanie wizy krajowej w celu wykonywania pracy.

Pozytywnie należy ocenić każdą zmianę idącą w kierunku przyspieszenia i usprawnienia procesu uzyskania przez obcokrajowców dokumentów umożliwiających legalny pobyt i pracę w Polsce. Od wielu lat cudzoziemcy skutecznie wypełniają widoczne luki kadrowe w gałęziach polskiej gospodarki, dlatego wymagane jest odpowiednie zarządzanie procesem uzyskania dokumentów wizowych. Materia, która została uregulowana w niniejszym projekcie rozporządzenia, od dłuższego czasu rodzi problemy w różnych placówkach dyplomatycznych, następstwa których są odczuwalne przez polskich przedsiębiorców. Wszelkie działania mające na celu przyspieszenia rekrutacji pracowników z zagranicy oraz umożliwienia przedsiębiorcom zatrudnienia w przewidywalnym czasookresie pozytywnie wpłyną na możliwości rozwoju inwestycji w kraju. Wyznaczenie poszczególnych zawodów w stosunku do których wnioski wizowe będą przyjmowane i procedowane poza kolejnością jednoznacznie należy uznać za potrzebny i zasadny kierunek działań, który przełoży się na korzyści dla polskiego rynku pracy.

1) Uwagi do § 1 Rozporządzenia:

Pkt 2): Należy określić, czy brana będzie pod uwagę cała rubryka działu 3 odpisu z Krajowego Rejestru Przedsiębiorców, to jest zarówno przedmiot przeważającej działalności przedsiębiorcy jak i przedmiot pozostałej działalności przedsiębiorcy (bez koncentrowania się na przeważającej działalności przedsiębiorcy). Wskazane jest doprecyzowanie danego kryterium, jako że duże przedsiębiorstwa często posiadają wskazany więcej niż jeden przedmiot działalności przedsiębiorcy. Ponadto należy podać sposób weryfikacji rodzaju działalności podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi, który docelowo ma być stosowany w placówkach konsularnych podczas wnioskowania o wizę. Jednocześnie należy podkreślić, że żądanie dodatkowych dokumentów na potwierdzenie rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę powinno być ograniczone do przypadków wystąpienia uzasadnionych wątpliwości, a nie podstawową praktyką konsularną.

Proponuję się, aby przepis w części następującej po pkt 2. otrzymał następujące brzmienie:

– w przypadku których wnioski o wydanie wizej krajowej w celu wykonywania pracy na podstawie zezwoleń na pracę, wpisanego do ewidencji oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi albo wykonywania pracy sezonowej, w okresie nieprzekraczającym 9 miesięcy w roku kalendarzowym albo wykonywania innej pracy są przyjmowane poza kolejnością.

lub:

– w przypadku których wnioski o wydanie wizej krajowej w celu wykonywania pracy na podstawie wpisanego do ewidencji oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi albo wykonywania pracy sezonowej, w okresie nieprzekraczającym 9 miesięcy w roku kalendarzowym albo wykonywania innej pracy niż określona w art. 60 ust. 1 pkt 5 i 5a ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, są przyjmowane poza kolejnością.

Uzasadnienie: Przepis w aktualnym brzmieniu może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych, gdyż koncentruje się na oświadczeniu o powierzeniu pracy oraz zezwoleniu na pracę sezonową pomijając zezwolenie na pracę. Zezwolenie na pracę stanowi jedyną możliwość uzyskania wizej pracowniczej dla obywateli państw nieobjętych tzw. procedurą oświadczeniową, gdzie występuje szereg barier utrudniających uzyskanie wizej w odpowiednim terminie.

2) Uwagi do załącznika nr 1 do Rozporządzenia:

a. Część pracodawców operuje w ramach międzynarodowych grup, w których nazwy stanowisk pracowników są ujednoczone na poziomie ponad krajowym. Ponadto szczególnie w branży informatycznej stosowane są rozbudowane nazwy stanowisk (np. Starszy Programista front-end / Senior Front-End Developer).

Wobec ewentualnych rozbieżności, które mogą powstać między informacją zawartą we wniosku wizowym a załącznikiem nr 1 powstaje pytanie czy w takim przypadku możliwe będzie skorzystanie z priorytetowego trybu przyjęcia wniosku wizowego? W naszej ocenie żądanie by docelowa nazwa stanowiska cudzoziemca było identyczna z nazwą zawodu z załącznika nr 1 byłoby trudne do zrealizowania.

b. Z uzasadnienia wynika, że lista zawodów z załącznika nr 1 została stworzona na podstawie opracowań analitycznych ekspertów, ich prognoz sytuacji w zawodach na rynku pracy (Barometr zawodów) oraz analiz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Należy się zgodzić, że przyjęte źródła stanowią obiektywny instrument oceny sytuacji na rynku pracy, natomiast niezrozumiała jest metodologia wyboru poszczególnych zawodów, z pominięcia innych. W załączniku zostały pominięte zawody charakteryzujące się znaczącym deficytem w podaży pracowników, a zarazem stanowiące fundament poprawnie funkcjonującej gospodarki. Proponuje się uzupełnienie załącznika o następujące kody i zawody:

i. 4321 - MAGAZYNIERZY I POKREWNI

Magazynier to osoba odpowiedzialna za organizację i zarządzanie magazynem oraz jego zasobami. Jest to bardzo ważna rola w wielu sektorach gospodarki, ponieważ właściwe zarządzanie magazynem

ma bezpośredni wpływ na wydajność, jakość i koszty firmy, co w konsekwencji przekłada się na sprawne funkcjonowanie obrotu towarami w gospodarce.

Obecnie na polskim rynku pracy można zauważyć duże zapotrzebowanie i zarazem deficyt na tych pracowników, w takich branżach jak handel, logistyka, przemysł czy prężnie rozwijająca się branża e-commerce.

Powyższe potwierdza Barometr Zawodów¹, gdzie wskazano, iż w 233 powiatach zapotrzebowanie na zatrudnienie magazynierów będzie w bieżącym roku duże, a podaź pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia – niewielka. Co więcej, eksperci MRiPS uznali, iż w 21 powiatach zapotrzebowanie na powyższe stanowiska będzie bardzo wysokie i jednocześnie wysoce prawdopodobnym jest, iż nie będzie realnej możliwości zaspokojenia tego zapotrzebowania siłami znajdującymi się na lokalnym rynku pracy. Ponadto zawód został uwzględniony w zestawieniu „Deficyt poszukujących pracy”².

Z prezentowanych badań wynika, że nie jest to trend zanikający, zaś odwrotnie – zapotrzebowanie w pracownikach zatrudnionych na stanowiskach magazyniera będzie dalej wzrastać (jest to doskonale widoczne na prognozie dla woj. Mazowieckiego)³.

ii. 7223 - USTAWIACZE I OPERATORZY OBRABIAREK DO METALI I POKREWNI

Nader ważną i zarazem borykającą się z niedoborem siły roboczej grupę zawodów stanowią zawody zawierające się w grupie 7223.

Celowym jest uwzględnienie całej grupy, gdyż każdy z kodów do niej zaliczanych boryka się z niedoborem osób chętnych do podjęcia wykonywania pracy na przypisanych stanowiskach⁴.

W pierwszej kolejności są to operatorzy obrabiarek skrawalniczych (mieszczący się w zestawieniu „Deficyt poszukujących pracy”⁵), ale również pozostałe zawody mieszczące się w tej grupie, m.in. operatorzy obrabiarek sterowanych numerycznie, operatorzy obrabiarek zespołowych, szlifierze, ślusarze czy ustawiacze maszyn do obróbki skrawaniem, charakteryzują się ewidentnym niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

1 Prognoza zapotrzebowania na pracowników „Barometr zawodów”: https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=country&map_details=counties&profession%5B%5D=90&year%5B%5D=2023&relation=1 [dostęp 3.04.2023].

2 <https://www.barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-plakatach?publication=national&year=2023&form-group%5B%5D=low>, [dostęp 3.04.2023].

3 Prognoza na 2023, mazowieckie, Zmiana zapotrzebowania na pracowników dla – magazynierzy:

https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=7&profession%5B%5D=90&year%5B%5D=2023&need=1 [dostęp 3.04.2023].

4 Prognoza na 2023, Polska, Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - operatorzy obrabiarek skrawających: https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=country&map_details=counties&profession%5B%5D=132&year%5B%5D=2023&relation=1, [dostęp 3.04.2023].

5 <https://www.barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-plakatach?publication=national&year=2023&form-group%5B%5D=low>, [dostęp 3.04.2023].

iii. 7412 - ELEKTROMECHANICY I ELEKTROMONTERZY

Firmy członkowskie z branży produkcyjnej oraz elektrotechnicznej ciągle zgłaszają trudności w znalezieniu odpowiednich pracowników na powyższe stanowiska. Prognozy Barometru Zawodów uwidoczniają te luki kadrowe i potwierdzają dalszy deficyt pracowników w tych zawodach⁶. Umożliwienie polskim firmom szybsze pozyskiwanie elektromechaników i elektryków z zagranicy pomoże w zaspokojeniu zapotrzebowania na pracowników w tych branżach, co znajdzie bezpośrednie przełożenie w podniesieniu jakości i wydajności pracy w tych obszarach.

iv. 7511 - MASARZE, ROBOTNICY W PRZETWÓRSTWIE RYB I POKREWNI

v. 751204 - PIEKARZE

vi. 751290 - POZOSTALI PIEKARZE, CUKIERNICY I POKREWNI

Deficyt pracowników w branży spożywczo-gastronomiczna to problem, który dotyka wiele krajów na świecie, w tym także Polski. Branża spożywcza często wymaga od pracowników posiadania specyficznych umiejętności w tym również wiedzy z obsługi specjalistycznych maszyn.

Dodatkowo, w niektórych regionach Polski, gdzie istnieją duże ośrodki przemysłowe, występuje konkurencja o pracowników między firmami, co ewidentnie wpływa na trudności w pozyskaniu wykwalifikowanych pracowników. Można tu wskazać dla przykładu województwo pomorskie, gdzie występuje duże zapotrzebowanie na pracowników trudniących się w przemyśle rybnym (np. kody zawodów: 751190 Pozostali robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, 751103 Przetwórcy ryb), ale z tym samym problemem boryka się branża mięsna na obszarze całego kraju (751101 Garnażer, 751102 Jeliciarz, 751110 Rozbieracz-wykrawacz, 751190 Pozostali masarze).

Niedobory kadrowe również występują w przemyśle piekarskim, który w ostatnim czasie musiał się zmierzyć z rosnącymi kosztami w związku z ceną na gaz. Braki kadrowe w przemyśle piekarskim mogą prowadzić do dalszego zwiększenia kosztów z uwagi na konieczność korzystania z usług firm zewnętrznych oferujących wsparcie w rekrutacji pracowników. Dlatego uzupełnienie listy zawodów o piekarzy (751204 Piekarze) oraz pozostałych pracowników (751290 Pozostali piekarze, cukiernicy i pokrewni) wydaje się zasadne.

vii. 833202 KIEROWCA CIĄGNIKA SIODŁOWEGO

Nieuzasadnione wydaje się również pominięcie zawodu o kodzie 833203. Zgodnie z Barometrem Zawodów w 2023 roku w 278 powiatach możemy się spodziewać deficytu kandydatów do pracy w zawodzie kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, natomiast w 85 powiatach ten deficyt będzie duży⁷. Tymczasem rozporządzenie umożliwi uzyskanie wizy poza kolejnością jedynie kierowcom samochodów ciężarowych, bez uwzględnienia ciągników siodłowych.

⁶ Prognoza na 2023, Polska

Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - elektrycy, elektromechanicy i elektrycy, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=country&map_details=counties&profession%5B%5D=310&year%5B%5D=2023&relation=1, [dostęp 3.04.2023].

⁷ Prognoza na 2023, Polska, Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=country&map_details=counties&profession%5B%5D=285&year%5B%5D=2023&relation=1, [dostęp 3.04.2023].

3) Uwagi ogólne

Czy możliwość rozpatrzenia wniosku o wizę poza kolejnością ma zastosowanie w przypadku spełnienia jednego z poniższych kryteriów czy obu kryteriów łącznie?

- cudzoziemiec wnioskuje o wizę w celu wykonywanie zawodu z załącznika 1 do rozporządzenia
- cudzoziemiec wnioskuje o wizę w celu wykonywanie pracy u pracodawcy, który prowadzi działalność z załącznika 2.

W celu wyeliminowania potencjalnych wątpliwości interpretacyjnych oraz ujednoczenia praktyk stosowanych przez poszczególne placówki konsularne oraz firmy VFS Global wskazane jest wydanie odpowiedniej interpretacji przed wejściem w życie rozporządzenia.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan